

Bóbita játszik

2011-ben új otthont kapott a pécsi Bóbita Bábszínház, a kulturális városrészként megújult Zsolnay-negyed egyik legszebb épületében. A „Zöld Ház”, az egykori DoZso ifjúsági klub falai közé most azok viszik a gyerekeiket bábelőadásokra, akik annak idején koncertekre jártak ugyanide.

Az épületre alig lehet ráismerni: a nyolcvanas évek lepukkant művelődési háza visszakapta mindazt a gondosan tervezett elegáns szépséget, amilyen az eredeti ház volt, az a kis palota, amelyik a gyártulajdonos Zsolnay Miklós nevű fiának épült az előző század fordulóján.

Az ötvenes évek Magyarországon a bábművészet sok olyan nagy alkotónak jelentett ideiglenes menedéket, akik saját pályájukon nem dolgozhattak szabadon. Bábdíszleteket festett Ország Lili, Korniss Dezső, Jakovits József és Bálint Endre, bábjátékokat írt Weöres Sándor, Tamás Áron, Mészöly

Fotók: Szegő Dóri és Szegő Hanna

Miklós. A báb világa vonzotta a festőnek és rézmetszőnek tanult Kós Lajost is, aki a Népművészeti Intézetet maga mögött hagyva, 1961-ben Pécsre ment, és az ottani színházban Németh Antal (a Nemzeti Színház egykori igazgatója) mellett bábjátékokat rendezett. Először csak bábszakkörként működött a köré gyűlt társulat, de 1962-től – Weöres Sándor versének ihletésére – fölveték a Bóbita nevet, és egyre komolyabban foglalkoztak autonóm művészi produkciót jelentő felnőtt bábelőadások színrevitelével. 1965-ben hirtelen országos sikert arattak: megnyerték a Ki mit tud? vetélkedőt, majd néhány éven belül még kétszer ugyanígy... Bábparódiákat, komolyzenére és jazzre és dixielandre komponált etűdöket, kesztyűsbáb-táncokat adtak elő, előadásai révén új irányba indult a magyar bábművészet; a bábjátékszásban egyesítették az avantgárd képzőművészeti és a Gordon Craigtól induló színpadi törekvéseket, hogy a kettőt egy nálunk korábban nem ismert színpadi kifejezőmóddá ötvözzék. Háromévente nemzetközi felnőtt bábfesztivált hoztak Pécsre, a szakma és a közönség ilyenkor megérezte a bábművészet legjobb pillanatait.

Mindennek a megújulásnak a motorja Kós

Zsolnay-negyed – Bóbita Bábszínház

Építető:	Pécs Város Önkormányzata
Tervezés éve:	2008–2010
Kivitelezés éve:	2010–2011
Bruttó szintterület:	2000 m ²
Tervezők:	
felelős tervező:	Pintér Tamás János
építész tervezők:	Szilvási Attila, Kamarás Bálint, Molnos Attila
építész munkatársak:	Bende Attila, Zatykó Krisztina
statika:	Bartal Tamás, Rabb Péter, Szabó Balázs
művészettörténet:	Orosz László
restaurátor, keramikus:	Rácz Krisztina, Molnár Gabriella
elektromosság:	Kovács Lászlóné Homonnay Zsuzsanna, Sándor Dávid – Inter-ház-tech Kft.
épületgépészet:	Kolarovszky László, Stáhly-Zsided László, Hivessy Zoltán
akusztika:	Wittner Kálmán
színpadtechnika:	Strack Lőrinc
Generálkivitelező:	Rezensánsz Zrt. – Magyar Építő Zrt. Konzorcium, projektvezető: Sztanics Gábor

Lajos látványra építő, amatőrökből álló bábszínháza volt. Itthon és külföldön óriási sikereket aratott a társulat, és húsz évvel a megalakulása után, 1981-ben az országban másodikként – az Állami Bábszínház mellett – hivatásos bábszínházi rangot kapott, először mint a Pécsi Nemzeti Színház bábtagozata, majd 2004-től önálló színházként. Állandó játszóhelyük a pécsi belváros egyik kupolás saroképülete, a Pécsi Jótékony Nőegylet számára 1905-ben épült, Pilch Andor tervezte palota volt.

A pécsi Európa Kulturális Fővárosa évre megújuló Zsolnay-negyed a Bóbita életében döntő változást hozott: 2011-ben, a negyed házai között elsőként elkészült a „Zöld Ház”, és benne megnyitott az akkor éppen 50. születésnapját ünneplő Bóbita. Az alapító, Kós

Lajos már nem érthette meg az újjászületést, 2008-ban elhunyt, de róla kapta nevét a színház nagyterme, és az emelet tekintélyes részét elfoglaló bábmúzeumban ott sorakoznak a régi „bóbitás” sikerek főszereplői, Kós Lajos bábjai, a nagy előadások fotói és díszletei.

Az új bábszínház azonban éppolyan otthonosan fogadja a gyerekeket és a felnőtteket, mint a régi. Az egykori művelődési ház, ami szebb napjaiban a táncházmozgalom egyik fellegrája volt, majd a pécsi fiatalok kedvenc bulihelyszíne, most 2300 négyzetméteren, három szinten, kint és bent, messziről és a kis terekben egyszerre kínálja a Zsolnay-birodalmat meghatározó szecessziós szépségesszéményt és a bábjáték mesés, titokzatos világát. A házat a gyáralapító egyik veje, Zsolnay

Júlia férje, a lengyel származású, Bécsben végzett Sikorski Tádé építész tervezte a cég kereskedelmét irányító Zsolnay Miklós számára. Tágas terei, elegáns előcsarnoka, a nagy teraszok, a tető és az ablakkeretek élénkzöld pirogránit díszítése önmagában is annyi szépséget mutat, hogy szinte fölöslegessé teszi a további dekorációt. A lépcsőházban minden lehetséges kerámia kockát megőriztek az eredeti burkolatból, még az emeletre vezető falépcső mélyedései is megmaradtak. Mindent áthat a nagymamák meséjéből áradó sejtelmes-izgalmas atmoszféra, a fogadótérben elhelyezett néhány színpompás játék valójában csak a gyerekek várakozó izalmát segít levezetni. A földszinten 185 fős – akadálymentesített, az utolsó sorban tolokocsis helyekkel kialakított – nagyterem és 70 fős kamaraterem kapott helyet, közöttük keskeny folyosókon lehet eljutni a bábkesztő műhelyekbe. Az emeleten bábkesztő és kézműves-foglalkozásokra kialakított csoportszobák, állandó bábmúzeum és időszaki kiállításokat befogadó termek vannak, még följebb a színház irodái, egy közös ünnepekre, társulati ülésekre kialakított szalon, legfeljebb vendégszobák a meghívott művészeknek. A folyosókon lépten-nyomon sárkányok, napocsok, mesebeli állatok és összecsukható erdők sűrűjében kell utat keresni, az alagsori öltözők egy közös kis helyiségből nyílnak, ami sokkal inkább emlékeztet a nagy fahéjlatú konyhájára, mint egy színházi társalgóra. A színház előtt szabadtéri színpad készült, nyáron itt is tartanak előadásokat. A Bóbita a legkisebbeknek csecsemőszínházi programokat is tart, ez – a rendszeres szabadtéri báb-előadásokkal együtt – egyedülálló kezdeményezés.

A messziről szembetűnő mázas zöld cseréptető, a palota homlokzatán színes bábfigurákból készített hatalmas órajáték szinte azonnal a negyed jelképei lettek. A bejárat mellett, a megszokott színházi büfé helyett kedves, nosztalgikus stílusú, az egész Zsolnay-negyedre páratlan panorámát nyújtó Kakaóbár fogadja a látogatókat. Az egész épület látványos, de nem túldíszített, jól működő, de nem szigorúan funkcionális kialakítása arról árulkodik, hogy Sramó Gábor igazgató és az egész társulat ötleteivel, kéréseivel okosan éltek az építész (felelős tervező: Pintér Tamás János, építész tervezők: Szilvási Attila, Kamarás Bálint, Molnos Attila), és ennek köszönhető, hogy itt báb és ember, közönség és művész otthon van; a Zsolnay-negyedbe látogató helyi családok és a turisták, felnőttek és gyerekek azonnal átérzik a ház inspiráló hangulatát.

Jelenet a Fehérlófia előadásból

Götz Eszter